№ 38. 23 czerwienia 1916 h. Cena 5 fen.

HOMAN

BIEŁARUSKAJA WIŁENSKAJA CZASOPIŚ

WYCHODZIĆ DWA RAZY U TYDZIEŃ: U AUTORKI I U PIATNICY.

Cena s pierasyłkaj i dastaŭkaj da chaty: na 1 hod—4 m. 80 fen., na ½ hodu—2 m. 40 f., na 3 miesiacy—1 m. 20 f., na 1 mies.—40 f.

Adres redakcii: Wilnia, Zawalnaja 7.
Adres administracii i ekspedycyi: M. Stefanskaja 23.

Cena abwieŝtak: na 4-aj staranie za radok drobnymi literami—25 fenig.; drobnyje abwiestki—pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci—60 fen. za liniejku drobn. drukam.

TELEHRAMY.

22 czerwienia.

Zachodni front.

Na ŭschodzi ad Maasu paczalisia piachotnyje bitwy, ŭ katorych my mieli udaczu na zachodzi ad krepaści Wo.

Na pałudni ad Piercowych hor i pry Duss zaszczytnym ahniom žbity pa adnym francuskim aeropłani. Latuny ŭziaty ŭ pałon.

Naszy eskadry latunoŭ atakawali wioski ŭ dalinie Maasu, na pałudni ad Werdenu, ŭ katorych było mnoho wojska, žalezna-darožnyje budoŭli i wajennyje tabory kala Rewińji.

Uschodni front:

U paŭnocznaj czaści frontu, nia liczuczy niewialikich niamieckich patrulnych operacij, niczoha nie zdaryłosia.

Kinuty bomby na most na czyhuncy cieraz Prypiać, na pałudni ad Łuninca.

Armiejskaja hrupa Linsingena.

Rasiejskije ataki kala Łohiszyna i na zachodzi ad Kołkaŭ byli adbity. Miž Sokalem i Linieŭkaj nami ŭziaty rasiejskije pazycii, katoryje i abaranilisia ad rasiejskaj kontr ataki. Dalejszyje sproby worahoŭ znisztožyć naszu udaczu pad Łuckam niczoha nie dajszli. Na-abapoł Turjej i na linii Świnichi-Harochaŭ rasiejcy byli adkinuty dalej.

U armii hienerała hr. Botmera silnyje ataki worahoŭ na linii Hajwaronka-Bobulincy adbity z niezwyczajna ciažkimi stratami u worahoŭ.

Hłaunaja Kamanda Armii.

KOLONIJA. (W.T.B.). „Kölner Ztg.“ danosić ab niamieckich operacijach na ŭschodnim fronci, szto ad momentu strymańnia rasiejskaho nastupleńnia armija Linsingena adabrała nazad prynamsi 375 kwadr. kilometroŭ.

SZTOKHOLM. Ucisk mahometan na Kaŭkazi s pryczyny pahromnaj palityki Mikałaja Mikałajewicza dajszoŭ niezwyczajnaj miery. U okruhach Tyflis, Baku i Batum mahometanie nia majuć nijakich prawoŭ i padczynieny nadzwyczajnym zakonam. U Batumie nidaŭna zasudženy i pakarany śmierciu 43 mahometanie za zdradu hasudarstwa. U nazwanych okruhach pad sudom znachodzicca 1780 mahometan.

Z aposznich dzion:

20 czerwienia.

Zachodni front:

Pałažeńnie, naahuł, biez pieramien.

Operacii niamieckich patruloŭ kala Bewreń i Nider-Aspach byli udaczny.

Naszy latuny szczodra abkidali bombami wajennyje budoŭli ŭ Bergen, kala Dunkierki i Suji (na pałudziennym zachodzi ad Werdenu).

Uschodni front:

Armiejskaja hrupa hienerała-feldmarszałka von Hindenburga:

Ataki niamieckich atradoŭ na fronci na pałudni ad Smarhoń ažno da wakolicy za Carami i pad Tanoczynam dali nam pałonnych 1 aficera i 143 sałdatoŭ i dabyczu — 4 kulemioty i 4 minamioty.

Na zachodzi ad Kolodonu (na poŭdni ad woziera Narocz) rasiejski bipłan byŭ prymuszen nami spuścicca na ziamlu, a paśla znistožen ahniom artyleryi.

Kinuty bomby na žalezna-darožnyje budoŭli ŭ Wilejcy.

Armiejskaja hrupa hienerała-feldmaršałka kn. Leopolda Bawarskaho:

Zrobleny nowyje naloty latunoŭ na wuczastak czyhunki Lachowiczy-Łuniniec.

Armiejskaja hrupa hienerała von Linsingena:

Silnyje ataki rasiejcoŭ proci pazycij nad Kanałam na pałudziennym zachodzi ad Łohiszyna razbity naszym zaszczytnym ahniom z wialikimi stratami u worahoŭ.

Dalejszyje sproby worahoŭ nastupać proci linii Styru kala Kołkaŭ i na zachodzi ad ich niczoha nie dajszli.

Asabliwa wostraja bitwa idzie kala Hruziatynia.

Miž linijej czyhunki Kowel-Łuck i Turjej naszaje wojska złamało mocny adpor rasiejcoŭ, asabliwa zaŭziaty pad Kisielinam, i z bojem pasoŭwałosia ŭpiarod. Na pałudni ad Turjej ataki worahoŭ adbity. Dalejszaje nastupleńnie rasiejcoŭ na Harochawo strymałosia.

Na fronci *armii hienerała hr. von Botmera* pałažeńnie nie źmianiłosia.

Bałkanski front:

Bomby, katoryje worahi kidali ŭ wakolicach za naszym frontam, nie zrabili nijakich szkod.

21 czerwienia.

Zachodni front:

U roznych punktach frontu — znacznaja rabota artyleryjskaja, minnaja i latuczaja.

Anhlicki aeropłan zbit kala Piuisje (na paŭnocznym zachodzi ad Bapon) naszym zaszczytnym ahniom. Francuski aeropłan pry Pon a-Musson prymuszen spuścicca. Latuny ŭziaty ŭ pałon.

Uschodni front:

Armiejskaja hrupa Hindenburga:

Ataki naszych wojsk na paŭnocznym zachodzi i na pałudni ad Dźwinska, ŭ wakolicy Dubatoŭki (na paŭnocznym uschodzi ad Smarhoni) i abapoł Krewa byli udaczny. Kala Dubatoŭki my naciskam prarwalisia cieraz niekolki rasiejskich pazycij. Uziaty nami bolsz 200 pałonnych, kulemioty i minamioty. Krywawyje straty u worahoŭ ciažkije.

Na wagzały ŭ Zaleśsi i Maładeczni zrobleny naloty niamieckich latuczych eskadr.

Armiejskaja hrupa hienerała Linsingena:

Kala Hruziatynia, na zachodzi ad Kołkaŭ, pierajszoŭszyje cieraz Styr siły rasiejcoŭ kontratakaju adkinuty nazad.

Na paŭnocznym zachodzi ad Łucka worahi dawali silny adpor naszamu nastupleńniu. Ataki iszli udaczna. Tut, a tak sama kala Hruziatynia, rasiejcy stracili kala 1.000 dusz pałonnymi.

Na pałudni ad Turjej my hetak sama pasoŭwajemsia ŭpiarod.

Aŭstryjackije apawieszczeńnia.

WIENA (W.T.B.). 19/VI. *Rasiejski front:* U Bukowinie i ŭ uschodniaj Haliczyni wydatnych prypadkoŭ nie było.

Na pałudziennym uschodzi ad Łopuszna worahi pierewažajuczymi siłami atakawali naszy pazycii. Słaŭny połk № 44, padmacawany akuratnym artyleryjskim ahniom, biez nijakaj padmohi rezerwoŭ adbiŭ pierewažnyje siły worahoŭ, szturmawaŭszych dziewiaćciu radami. Worahi mieli straszennyje straty.

Kala Harochowa i Łokaczoŭ my adbili silnyje rasiejskije kontrataki.

Na wierchnim Stochodzi my pajszli ŭpiarod.

Italjanski front: Znacznaja rabota worahoŭ na ŭsim fronci — kala mora, na Monte del Selbussi, kala Selcu, na płoskahoryi Doberdo, ŭ Dołomitach, miž Brentaj i Asjago. Na pałudni ad Bussibolo my zaniali czarodny horny chrybiet. U naszy ruki papała: 700 pałonnych, u tym 25 aficeroŭ, 7 kulemiotoŭ i 1 minamiot.

WIENA (W.T.B.). 20/VI. *Rasiejski front:* U Bukowinie worahi, paśla styczek z naszym arjergardam, pierajszli cieraz Seret.

Miž Prutam i Dniestram, pry Strypie i ŭ wakolicach Radziwiłłowa —dawoli cicha.

Pry udacznych kontratakach kala Łokaczoŭ, na Wałyni, naszaje wojska ŭziało 1300 pałonnych, 1 harmatu i 3 kulemioty.

Kala Kisielina naszy ataki pry znacznym adpory worahoŭ pasoŭwajucca ŭpiarod.

Miž Sokalem i Kołkami my iznoŭ adbili silnyje ataki.

Kala Hruziatynia, dzie worahi wialikimi siłami czaćwiorty raz prabawali prarwacca, idzie zajadłaja bitwa.

Italjanski front: Na ŭsim fronci — biez znacznych pieramien.

WIENA. (W.T.B.). 21/VI. *Rasiejski front:* U Bukawinie, Uschodniaj Haliczyni i ŭ wakolicach Radziwiłłowa —biez znacznych prypadkoŭ.

Na Wałyni wojska sajuźnikoŭ pad kamandaj hien. Linsingena, nia hledziaczy na nadta silny adpor, iszło ŭpiarod.

Kala Hruziatynia naszaje wojska adbiło i czaćwiorty wialiki szturm worahoŭ i ŭziało ŭ pałon 600 dusz z roznych dywizij.

Usiaho ŭziata ŭczora na Wałyni 1.000 pałonnych.

Italjanski front: Pałažeńnie biez pieramien.

U Dołomitach my adbili ataku worahoŭ, pryczyniŭszy im wialikije straty.

Žbity dwa aeropłany.

Kala śmierci Immelmanna.

BERLIN. (W.T.B.). Ŭsie hazety apłakiwajuć śmierć samaho wydatnaho niamieckaho latuna. Heta—niezamienimaja utrata dla niamieckaho latuczaho fłotu.

„Voss. Ztg.“ kaže: „Uwieś niamiecki narod tužyć pa im. Worahi bajalisia jaho i nazywali „arłom Lilla“. Nawat anhliczanie hladzieli na jaho s podziwam.“

Kaniec telehram na 4 stranicy.

Na Kupalle.

„A siahońnia Kupała, zautra Jan“...
(*s Kupalskaj pieśni*).

Nie zaharacca sioleta ahni u Kupalskuju noczku, nia zyjducca nawakoł ich ludzi harotnyje, kab światkawać świata sonca, sławić leta, ciapło i świet...

Wajna, zrujnawaŭszaja ŭsio žyćcio na naszaj Ziamli, razbiwaje i adwiecznyje zwyczai narodu. Dyk mo' i lepiej, szto ŭ siahońniaszniuju noczku cisz i ciemra budnć lažać pa ŭsiej staranie: lisznie mnoha świežych mahił nawakoł, lisznie mnoha žalu i skarhi ŭ sercach, kab swonka i radosna lilisia pieśni naszy pa paloch i lasoch.

Budziem u chatach swaich karatać Kupalskuju noczku, budziem uspaminać minułyje hady, uspaminać tych, kaho ciapier z nami nima, kaho dola lichaja pahnała lić swaju kroŭ i addawać žyćcio za czužuju dla nas sprawu.

Dla radaści nima miejsca ŭ duszach naszych, ale jość miejsco dla nadziei. I kali nia možem złuczycca u hramady kala symwolicznych wohniszcz Kupalnych, dyk nichaj zjednaje nas u hetu noczku wialiki, jarki ahoń *nadziei* na lepszuju buduczynu, *wiery* ŭ swaje siły i *lubowi* da rodnaho Narodu i Kraju. Nichaj usie biełarusy, razumiejuczy wialikuju wahu pieražywanaho momentu, zjednajucca u supolnym žadańni wyzwaleńnia, nichaj paczujuć siabie bratami i ŭ bratniaj zhodzi prystupiać da pracy nad budawańniem nowaho žyćcia!

Hasudarstwienaja Duma ab zajawi «inorodceŭ».

Možna było dumać, szto rasiejskaje prawicielstwo pastarajecca niedapuścić u Rasieju wiestki ab telehrami sztokholmskaho źjezdu „inorodcoŭ“ Wilsonu. Adnak akazywajecca, szto jano pastanawiło, pawodłuh rasiejskaj prykazki, „schapić byka za rohi“: ŭsie rasiejskije hazety pieradrukawali tuju zajawu, abo czaści jaje z swaimi uwahami. Mała taho: prawicielstwo paswoliło pastawić na paradku dnia hutarku ab zajawi ŭ Has. Dumie, — praŭda, nie na ahulnym zasiedańni, a tolki na naradzi predstaŭnikoŭ dumskich partij.

Predstaŭnik palakoŭ, hraf Putkamer, astaŭsia wiernym samomu sabie i swajej palitycy: jon skazaŭ, szto „Polskaje Koło“ u Dumie niczoha supolnaho s padpisaŭszymi zajawu palakami nia maje. Ale my nia budziem zadzieržywacca nad pytańniem, chto ŭ hety momemt maje bolsz prawa hawaryć ad imi polskaho narodu: adarwanaje ad rodnaho Kraju „Polskaje Koło“, ci deputat Łempicki, katory nia ŭciok z Warszawy, a astaŭsia dzialić dobruju i lichuju dolu z swaim narodam. Sproba deputata Putkamera wystupać ad imi **usiaho** polskaho narodu — hetki samy fałszywy krok, jak wystupleńnie niekatorych polskich palitykoŭ u Haliczyni, katoryje tak sama hawaryli ad „usiaho“ narodu, nia hledziaczy na pratesty polskich partij u Warszawi, abo usielakije zajawy palakoŭ z naszaho kraju.

Wielmi pieknuju pramowu ŭ zaszczytu „inorodcoŭ“ skazaŭ deputat-trudawik Kierenskij, tolki szto ŭstaŭszyj s paścieli paśla ciažkaj chwaroby. Jon hawaryŭ, szto treba na ŭsio hladzieć ćwiaroza, dy nielha pakazywać wid, bytcym možna nie źwiertać uwahi na pasyłku zajawy „inorodcoŭ“ Wilsonu. Samy toj fakt tolki jarka adznaczywaje nienormalnaje pałažeńnie „inorodcoŭ“ u Rasiei, katoraje prymusiło ich da hetaho wystupleńnia. Pamahczy biadzie možna nie zamaŭczywajuczy hety fakt i nie napadajuczy na ludziej, katorych da hetaho kroku dawioŭ straszenny ucisk, a tolki dajuczy roŭnyje prawy ŭsim narodam, jakije žywuć u Rasiei.

Socyał-demokrat Czchenkeli skazaŭ, szto hruziny pierekanany, szto prawy swaje jany zdabuduć razam z maskoŭskim narodam tolki paśla poŭnaj pahiedy demakracii.

U czasi hetych hutarak „adznaczylisa“, jak zaŭsiody, akciabrysty. Jany zajawili, szto nia choczuć zanimacca hetaj sprawaj, bo nia wierać, kab padobnaja zajawa była papraŭdzi posłana Wilsonu: heta, kazali jany, tolki wydumki niepryjaznych dla Rasiei abo padkuplenych jaje worahami hazet...

U swaich uwahach ab hutarkach na naradzi predstaŭnikoŭ dumskich partij hazety piszuć, szto tak, ci siak, a Duma budzie prymuszena u najbližejszym czasi prystupić da razhladu sprawy ab „inorodcach“. Partija ka-detoŭ pastanawiła padać u Dumu prajekt zakona ab tym, kab ludzi usich nacij mieli prawa pastupać na kazionnuju słužbu naraŭnie z rasiejcami. Z hetaj pryczyny nacyonalisty ŭžo ciapier kažuć, szto heta — ka-deckaja „sztuka“, kab kontrabandnym sposabam „addać Rasieju ŭ ruki žydoŭ“, dy zajaŭlajuć, szto takoha zakonu nikoli nie prapuściać.

Szto by tam ni kazali predstaŭniki rasiejskaho hramadsianstwa u Dumie, jakije by jany prajekty ni układali, — „inorodcam“ ad Rasiei nielha ždać niczoha da taho czasu, pakul nia budzie raźbita staraja hasudarstwienaja systema. Nie paadzinokije ludzi winawaty ŭ tym, szto robicca ŭ Rasiei: kali-b Sztyrmera źmianiŭ Milukow, wialikaj pieramieny ŭ pałažeńni „inorodcoŭ“ nia budzie, pakul budzie trywać stary dzieržaŭny ład. I tolki tady, jak hasudarstwo budzie pierastrojeno na nowych asnowach, jak usiej staranoj budzie prawić sam narod — praz swaich wybarnych ludziej, wybiranych ahulnaj, roŭnaj, tajnaj i prostaj padaczaj hałasoŭ, jak kožnaja „inorodczeskaja“ ziemla budzie mieć prawo upraŭlacca sama saboj i ab swajej doli pastanaŭlać, — tolki tady narody Rasiei buduć mieć praŭdziwuju wolu..

× **Da zjezdu „inorodcoŭ“ u Lozanni.** Jak my dawiedalisia, orhanizacija zjezdu „inorodcoŭ“ Rasiei u Sztokholmi mieła mnoha niedachwatak. Tak, inszyje nacii zusim nia mieli tam swaich predstaŭnikoŭ, inszyje spaźnilisia i pryłuczyli swaje podpisy da deklaracii tolki paźniej. Ciapier hetkich niedachwatak nia budzie, i ŭ Lozanni maniacca być predstaŭniki ad usich wialikszych narodaŭ Rasiei z akuratnymi poŭnamoczczami. Na hety nowy sjezd byli paklikany i predstaŭniki rasiejcoŭ, ale, na wialiki žal, z hetym wyjszła nieudacza: predstaŭniki maskoŭskaho narodu hatowy byli pryjechać u Lozannu, kali-b zjezd byŭ pastaŭlen na partyjny hrunt, a jak usie narody pasyłajuć na sjezd predstaŭnikoŭ usich hramadzkich i palitycznych kirunkoŭ, dyk i žadańnie rasiejskich lewych partij nielha było spoŭnić. Hetak rasiejcoŭ na zjeździ nia budzie, chacia szmat u jakich sprawach uciskanyje „inorodcy“ Rasiei mahli by i pawinny byli-by zhawarycca z „dzieržaŭnym“, ale roŭna uciskanym carskim prawicielstwam maskoŭskim narodam.

† Jonas Ambrozajtis.

16 czerwienia 1916 h. nieŭspadzieŭki pamier Jonas Ambrozaitis, adzin z najstarejszych pracaŭnikoŭ na niwie adradžeńnia litoŭskaho narodu.

Jonas Ambrozaitis radziŭsia 22 krasawika 1856 hodu u wioscy Tomašiškeliai, Szaŭlanskaj parachwii, Szawielskaho pawietu. Radziŭsia ŭ biednaj siamji, nijakaj wialikszaj adukacii nie atrymaŭ, ale swaimi siłami paczaŭ prabiwać sabie darohu ŭ žyćci. Niejak dastaŭ miejsco telehrafista ŭ Libawi, i tut paczaŭ swaju nacyonalnuju rabotu: mo' znajomstwa z łatyszami pakazało jamu patrebu pracawać dla swaich bratoŭ litwinoŭ?... Jak by tam ni było, a jak tolki pajawilisia zahranicaj pierszyje litoŭskije drukawanyje wydańnia, Ambrozajtis enerhiczna ŭziaŭsia za rabotu, kab czym bolsz szyryć ich miž litwinami, paczaŭ źbirać nawakoł siabie ludziej, katorym czytaŭ ich, budziaczy nacyonalnuju świedomaść. Z duchawienstwam nia ładziŭ—asabliwa s ksiandzami-palakami, kali paczałosia zmahańnie za prawy litoŭskaj mowy ŭ kaścieli. Za swaju palitycznuju rabotu Ambrozajtis nie raz papadaŭ u wastroh u Libawie i Szaŭlach, dy nawat raz jaho wywiaźli ažno ŭ Wiatku, — i ŭsie kary nakładali na jaho za toj samy prastupak: za chawańnie i szyreńnie litoŭskich drukoŭ — asabliwa rewolucyjnych i socyalistycznych. Ale czym bolsz jaho muczyli, tym wialikszuju paszanu mieli dla jaho ludzi, i kali jaho u Libawi aresztawali i mielisia wysłać, dyk uwieś «Stary Rynak» płakaŭ pa im. Ambrozaitis razumieŭ dobra wahu ekonomicznaho wyzwaleńnia swajho narodu i, žywuczy daŭžejszy czas u Szaŭlach i Radziwiliszkach, mnoha pracawaŭ dziela paszyreńnia ŭ narodzi idei kooperacii. Bywaŭ i ŭ Wilni, prykładajuczy swaju ruku da kožnaj karysnaj dla narodu raboty. Kali-ž aposzni z rasiejskich czynoŭnikoŭ, ad katorych Ambrozaitis spaznaŭ mnoha hora, pakinuŭ stalicu naszaho Kraju, jon z wieraj u szczaśliwiejszuju buduczynu Litwy pahladaŭ upiarod.

17 czerwienia Jonas'a Ambrozajtis'a pachawali na mahiłkach na Rossie — niedaloka ad mahiły Paŭła Wyszynskaho, jaho koliszniaho tawarysza u pracy nad szyreńniem u narodzi nielehalnych drukoŭ. Na sumny abrad sabrałasia hramadka ludziej, katoryje znali i pawažali niaboszczyka. Nad mahiłaj ad imi litwinoŭ pramaŭlali Jonas Vileišis i d-r Domaszewicz, dy ad biełarusoŭ— Iwan Łuckiewicz, katory ŭ haraczych słowach uspamianuŭ, jak kaliś u Libawi wuczni-biełarusy źbiralisia u Jonas'a Ambrozaitis'a hutaryć ab swaim narodzi i jak szczyra, jak enerhiczna jon ich paddzieržywaŭ, pamahajuczy stanuć na naležnuju darohu.

Na mahiłu pałažyli wianok z nadpisam palitoŭsku: „Tamu, chto mnoha ciarpieŭ za litoŭskaje drukawanaje słowo“.

«Šiaulių Dėdė».

(*Paśmiertny uspamin*).

Cichi, dy hetki karysny rabotnik dziela adradžeńnia litoŭskaho narodu, jon byŭ wiadomy ŭsim litwinom pad proźwiszczem «Šiaulių Dėdė».

Radziŭsia ŭ małoj wioscy kala hłuchoha miasteczka Szaŭlany — za 42 wiarsty ad Szawiel. Dziciaczyje hady swaje prawioŭ u miasteczku — miž žydoŭskimi dziaćmi i praz usio žyćcio swajo wyjaŭlaŭ asabliwuju luboŭ i paszanu da žydoŭskaho narodu, mowu katoraho znaŭ hetak dobra, szto czasta nieznajomyje žydy, pahutaryŭszy z im, dumali, szto heta—žyd.

Wuczyŭsia Jonas Ambrozaitis u prychodzkaj szkoli ŭ Szaŭlanach. Jak dajszoŭ wialikszych nawuk — nie mahu zhadać, dy sam jon nie apawiedaŭ ab tym nikoli. Jeszcze ŭ maładych hadoch, buduczy dziciukom, jon wyjawiŭ užo wialikuju pawahu i ćwiorda ustanoŭlenyje pahlady.

Nie lubiŭ darmajedoŭ i jedka wyśmiejwaŭ niedawuczek, szto dziela lohkaho chleba staralisia zrabić «karjeru» pisca, abo zaniać padobnuju «słužbu». Mnoha sprytu wyjaŭlaŭ, pierawoziaczy i szyraczy zabaronienyje litoŭskije hazety i knižki.

Kinuŭszy słužbu na telehrafi, jon znajszoŭ rabotu u handli i žyŭ u Libawi, dzie mnoha pracawaŭ miž wuczaszczejsia moładździu, kataraja szczyra lubiła i pawažała jaho.

Czytaŭ mnoha, pilna saczyŭ za hazetami ŭsielakich kirunkoŭ. Mnoha dumaŭ i hawaryŭ ab tym, kab litwinom pryszczapić komercyjny instynkt i miernaść u žyćci, jadzie, apratcy, — czym adznaczywajucca žydy.

Jonas Ambrozaitis wielmi nie lubiŭ, kab jaho nazywali „panam“. Jon zumyśla wykazwaŭ siabie „prostym“ czeławiekam, adziewaŭsia duža skromna, wybirajuczy na adzieńnie samyje prostyje materjały, jakije nosiać sielanie, dy szyŭ jamu apratku zaŭsiody jaki-koleczy drennieńki krawiec. Nia dziwa, szto adzieža wisieła na im dawoli nieskładna. Dyj pachodku udawaŭ niejkuju niałoŭkuju. Hety swierchny demokratyzm mieŭ swaje karysnyje starony: Ambrozaitis'u lahczej było dastupicca da swaich „prostych“ bratoŭ, katoryje z asabliwaj wieraj adnosilisia da jaho.

Paśla adbytych kar, paśla 1½ hadowaho žyćcia u ssyłcy ŭ Wiackaj huberni, jon wiarnuŭsia u swaju staronku z nadarwanym zdaroŭjem

U paławinie krasawika 1915 hodu jon pad ahniom artyleryi ŭciok s Szawiel u Wilniu, dy tut cieraz hod z liszkam addaŭ Bohu duszu.

Śpi spakojna, darahi Tawaryszu, — i nichaj zierniaty, kinutyje Twajej rukoju ŭ duszy Twaich bratoŭ, uzrastuć i daduć Twajmu Narodu bahaty uradžaj!

Žemkalnis.

U Wilni i wakolicach.

Hadawy schod Litouskaho Nawukowaho Tawarystwa.

13, 14 i 15 czerwienia adbyŭsia szto-hodny ahulny schod calenoŭ Litoŭskaho Nawukowaho Tawarystwa.

U aposznije hady pierad wajnoj na hetkije schody zježdžałosia ŭ Wilniu pa kolkisot czlenoŭ T-wa — jak z usich kancoŭ Litwy, tak i z Rasiei. Zaŭsiody było tut niekolki prafesaroŭ dy mnoha uniwersyteckaj moładzi, zahladywali i hości z Uschodnich Prusaŭ. Sioleta, s pryczyny wajny, ani s prawincii, ani z inszych krajoŭ nichto jechać nia moh. Sabrałosia tolki kala 75 dusz — wilenskich žycharoŭ, abo tych, kaho wajna zahnała ŭ Wilniu.

Za marszałka schodu byŭ wybran d-r Jonas Basanawičius, za pisara — Jonas Vileišis. Zhodnie z statutam, Kamitet T-wa zdaje na hetkim schodzi sprawu z swajej pracy za minuły hod, z zwarotu hroszy i wydatkoŭ, a tak sama padaje prajekt dachodoŭ i wydatkoŭ na czarodny hod, atrymliwaje kredyty na ich. Na schodzi wybirajecca i nowy urad. Woś, z sioletniaj sprawo-

zdaczy wyjawiłosia, szto za minuły hod Tawarystwo prymuszeno było wydać kala 8 tysiacz rubloŭ na apracawańnie i druk knižek da nawuki ŭ siarednich szkołach, jakije paatkrywalisia ŭraz že paśla adchodu rasiejcoŭ, dy jeszcze majuć atkrycca. Wiadoma, szto czaść litoŭskaj szkolnaj moładzi była prymuszena wyjechać u Rasieju, dzie dla jaje Litoŭski Kamitet atkryŭ u Woronežy 8-kłasnuju mužczynskuju i dziawoczuju himnaziju — z 600 wucznioŭ, dy takuju-ž himnaziju ŭ Maskwie. Ale jeszcze bolsz maładziožy astałosia na rodnaj ziamli, i dla jaje pryjszłosia atkrywać tut siarednije szkoły, — samo saboj, z litoŭskaj wykładowaj mowaj. Patrebnyje da nawuki knižki byli wielmi skora apracowany, i Kamitet Litoŭskaho Nawukowaho T-wa liczyŭ swajej pawinnaściu ŭziać koszt wydańnia na T-wo, kab užo sioleta paczać akuratnaje wucześnie. — Ahulny schod, wysłuchaŭszy heta, pryznaŭ pastanowu Kamitetu prawilnaj, zaćwiardziŭ usie wydatki i zahadaŭ nowamu Kamitetu nadalej rupicca ab toje, kab siarednije szkoły, tak sama jak i narodnyje, mieli ŭsie patrebnyje da nawuki knižki.

Da Kamitetu wybrany nanowa staryje czleny jaho: d-r J. Basanawičius, Ant. Smetona, M. Biržiška, Aug. Janulajtis, d-r Ant. Vileišis, dy nowyje: d-r J. Šaŭlis, ks. M. Rainys, A. Stulginskas i Jonas Vileišis. U rewizyjnuju kamisiju wybrany: Petras Klimas, ks. J. Bakšys i Jonas Strazdas.

Dalej na schodzi czytalisia hetkije referaty: D-ra J. Basanavičius'a— „Ab litoŭskaj kultury ŭ czasach pieradhistorycznych" i „Historyja miasteczka Vištytis u XVI—XIX stalećciach", P. Klimas'a — „Niekolki kiraŭniczych rysoŭ litoŭskaj kultury", Aug. Janulaitis'a — „Ab Litoŭskim Statuci i jaho historyi" i M. Biržiški — czaść pracy jaho na temu „Praf. d-r Liud. Resa, jak sabiraciel piesień".

U kancy była adznaczena patreba rupna pilnawać usie adwiecznyje pamiatki naszaho Kraju i ŭsie sabrańnia ich. Paruszyli, miž inszym, dumku, kab Litoŭskamu Nawukowamu T-wu addali pad apieku Zamkowuju Haru ŭ Wilni i miestowyje archiwy. *K. M.*

× **Pracesija u świata Božaho Cieła ŭ Wilni** adbudziecca, jak i ŭ tyje hady bywała, u niadzielu, 25 czerwienia.

× **Świata Kupały**, jak my dawiedalisia s peŭnaj krynicy, sioleta spraŭlać nielha. Spierssa sprawa paswaleńnia światkawać Kupału iszła zusim dobra, ale niamieckije ŭłaści prysnali, szto skasawać zabaronu nacznoha ruchu chacia-by na adnu nocz nielha.

× **Na wystaŭcy chatnich wyraboŭ.** Oficyalnaje atkryćcie „wystaŭki wyraboŭ rabotnych damoŭ" u domie b. rasiejskaho wajennaho sztabu pry Wialikaj wulicy nasnaczeno na zaŭtra, ŭ subotu, 24 czerwienia. Ūsio ŭžo hatowa, i tolki robicca jeszcze spis reczej, katoryje dadzieny na wystaŭku.

Biełaruski addzieł, chacia reczej jeszcze z wioski mała padwiaźli s prycsyny trudnaści ruchu, predstaŭlen dawoli poŭna. Pobocz s tkanimi, jość wyraby z drewa—asabliwa piekna wyrablenyje reczy wilenskaj raboty, wyraby z hliny, muzykalnyje instrumenty, roznyje reczy chatniaho užytku.

Ad sierady paczali pracawać u rabotnym pakoi pry biełaruskim addzieli wuczni z biełaruskich szkołachronak pad kirunkam wuczycielki rukadziella, p. Trot.

U sieradu ahledaŭ wystaŭku Naczalnik Upraŭleńnia Wilna-Suwałki, hraf Jork.

× **Litoŭski wieczer.** U niadzielu 25 czerwienia ŭ cyrku na Łukiszkach budzie ustrojen litoŭski wieczer na karyść Litoŭskaho Tawarystwa. Ihrajuć najlepszyje litoŭskije siły pad kirunkam wiadomaho režysera Žemkalnisa. Stawicca wodewil z suczasnaho žyćcia „Šilagėlė" (Lesnaja kraska). U antraktach budzie ihrać orkiestr pad kirunkam Salnickaho; miž inszym, buduć ihrać „popuri" z litoŭskich piesień wiadomaho litoŭskaho kompozytora Szimkusa. U kancy chor budzie piejać razam z orkiestram.

Paczatak wieczera — ŭ 6 hadz. wiecz. Ceny ad 2 marak da 20 fen. Bilety zahadzia pradajucca u Litoŭskaj Straŭni, ŭ Bufeci Cyrka, a ŭ dzień wieczera — ŭ kassi Cyrka ad 4 hadz. papałudni.

× **U Biełaruskim Klubi** ihra ŭ loto — kožyn dzień.

× **Skura na boty.** Kab zmahacca z wostraj niedastaczaj skury, pazwolena ŭwiaźci transport skury na boty. Jaje buduć pradawać tolki szaŭcom, a nie tarhoŭcam. Ahledać proby skury i dawiedacca ab cenie možna u aŭtorak, na tym tydni, u Hradanaczalnika, pakoj 35.

× **Darahoŭla małaka.** Wialikije žalby wyzywaje darahoŭla małaka. Tarhoŭcy biaruć szmat wialikszyje ceny, czym ustanoŭlenyje ŭłaściami.

× **Arenda ryby u Willi.** U Hradanaczalnika zajawilisia niekolki achwotnikoŭ uziać u arendu prawo ławić rybu ŭ Willi. Arendu daduć tamu, chto bolsz pasulić.

× **Czysło niedastaŭlenych pisiem** dalej usrastaje. Asoby, katoryje žduć dla siabie jakaho atkazu pocztaj, mohuć dawiedywacca na poczci sami.

Ahlad knih.

Niamiecka-litouski słounik. Ułažyu W. Widunas. 2.50 m. Autor starausia ułažyć swoj słounik na asnowi nawiejszych danych nawuki. Heta — litouski piśmiennik. Jon uwiou tolki tyje słowy, katoryje užywajucca u literaturnaj litouskaj mowie, starajuczysia nie užywać słou z sławianskimi karniami. Autor užywaje specyalnaj ortohrafii, kab ablahczyć niemcam wymowu.

ZUSIAHO KRAJU.

Za falszywyje danosy.

BIEŁASTOK. (W.T.B.). Palicija atkryła niekolki ludziej, katoryje dawali falszywyje danosy asabliwa na maładych dzieŭczat. Ich pakarali wialikimi sztrafami hraszmi.

Mirawy sud zasudziŭ rabotnika tawarnaj stancii za kradzieży z wahonoŭ, złamaŭszy skryni, na 3 miesiacy ŭ wastroh.

Kary fabrykantam.

BIEŁASTOK. 4 drobnyje fabrykanty, katoryje nie dawali rabotnikam ustanoŭlenaj ułaściu pieradyszki, paniaśli za heta karu.

U brawary «Nowaja Bawaryja» byŭ znaczny pažar. Brawar nie spyniŭ raboty.

Uboj skaciny.

U Biełastoku, Sokołcy, Bielsku, Bransku, Siemiatyczach, Woŭkawysku, Swisłoczy i Zdziencioli ŭwiedzie ny nowyje prawiły ab uboi skaciny. Rezać možna tolki skacinu, katoruju ahledaŭ weterynar. Miasa treba klajmić.

Achwiary nawalnicy.

SOKOŁKA. 10 i 11 czerwienia nad Sokołkaj i wakolicami prajszła silnaja nawalnica. Jana zrabiła mnoha szkody. U wioscy Asmałoŭszczyni sielanin Kułak zabity piarunom U w. Jasinoŭcy piarun zapaliŭ kłuniu sielanina Mileŭskaho. Zhareła karowa i świńnia. Ŭ Suchawoli piarun zabiŭ kabietu. U Barsukowiczach ad piaruna zapaliłasia chata i kłunia, dy zusim zhareli. U Studziancy ad piaruna zaharełasia chata Anny Piatroŭskaj, dy jana sama ledźwie wyratawałasia s 5 dzietkami. Usio dabro kabiety, muž katoraj znachodzicca ŭ Rasiei ŭ sałdatach, zniszczoženo.

Silnaja bura.

LIBAWA. U taju subotu u Libawi uźniałasia straszennaja bura. Wyrwana mnoha dziareŭ. Na Suworaŭskaj wul. parwany droty elektrycznaho tramwaju.

Uradžaj u Kurlandii.

U Kurlandii sioleta žduć siaredniaho uradžaju, bo aziminy papsawany śniehawymi zanosami. Jaryna dobraja. Pawialiczywajecca pasieŭ ilnu. Zbor trawy nadta bahaty.

WIESTKI Z RASIEI.

—s—

Z bramadzkaho žyćcia.

Kokowcew wiertajecca?

BERLIN. (W.T.B.). Jak piszuć roznyje hazety, Kokowcewu, paśla doŭhaj niamiłaści, iznoŭ udałosia zdabyć wieru Cara.

Prajekty Sztyrmera.

SZTOKHOLM. U dumskich kruhach apawiedajuć, szto Sztyrmer na aposzniaj aŭdyencii u Cara prasiŭ zrabić niekatoryje pieramieny ŭ ministerstwach. Car na heta nie prystaŭ, apirajuczysia na czysta praktycznych pahladach: jon uważaje, szto lisznie czastyje źmieny ministroŭ wyzywajuć trywohu ŭ narodzi, dyj ministram nie dajuć czasu, kab akuratna razhladzieć swaju rabotu i prawilna jaje naładzić.

Č czytajecca, jak CZ; Š—jak SZ.

S papierou Olhierda Obuchowiča.

(Pačatak u № 33).

Herb Nerezyušoŭ — heta kryž i miesiac maładzik — zdajecca — Czoryja. Apošniaja z hetaho domu Stanisława Legatowič pytałasia u mianie, ci nia wiedaju čaho ab jaje rodzie. Otže: pawodle apawiedańnia samoha Karola Nerezyuša, byŭ jon regientam pry Nowahrudzkim sudzie, paśla niejki čas pracawaŭ u Notarusa i uziaŭ paśla śmierci dzieda majho, Juzefa Obuchowiča, sprawy i majetnaść. Dzied moj serdečna jaho palubiŭ, a św. pamiaci babka maja ciarpieć jaho nie mahła. Było heta kala 1825 hodu, časy byli dobryje, i p. Karol, „Narulonkam" prazywany ad dzieda majho, dobra uladziŭszy swaje majontkowyje sprawy, chacieŭ wykupić ad maršałka Filipa Obuchowiča Kapcewičy, adwiečnuju Obuchowičoŭskuju majetnaść, kab tolki dzied moj hetu majetnaść ad jaho pryniaŭ i pryparučyŭ jamu sprawu naležačaho nam Staljanskaho spadku pa Bandinellich i zaćwierdžeńnia hrafskaho tytułu. Tut nachłynuli ważniejšyje zdareńnia: wybuchło paŭstańnie. Na Biełarusi azbraiwalisia i pa dwaroch muštrawalisia (muštry adbywalisia u Małožewie, hetaja miejscowaść u kronikaroŭ nazywajecca Akunioŭkaj, — tam Witoŭt pabiŭ tataroŭ, ciapier Akunioŭka—ručajok, addzielajučyj uročyšče Małožewo ad wioski Akunioŭki). Niechta niepatrebny padhledziŭ hetyje pryhataŭleńnia i daŭ danos. Padazrewali u danosi čynoŭnika p. Mitkiewiča i hienerała Hottoŭskaho, ale hety apošni byŭ čełąwiek šanawany, choć maskal i atkryta ahryzaŭsia z dziedam maim. Mitkiewič takže mieŭ dobruju sławu, dyk mabyć niechta treći paśpiašyŭsia aścierahčy ŭłaści. Paśla hetaho danosu prykazana było kapitanu Bechamo areštawać majho dzieda, što pryšłosia rabić arużnaj rukoj, bo ludnaść sielanskaja stanuła adporna, zabarykadawałasia u dware, s pryrody dawoli niedastupnym, i pačałasia strelanina. Zabitych nie było, ale z abodwych staron niekolki duš raniena. P. Karol skłaniŭ tady dzieda da kapitulacii, bo utrymacca doŭha nielha było, a z hłaŭnaho placu nadyjšli niepamysnyje wiestki. Zabrali tady staruška padkamorčyca, i, choć žyŭ ješče hady čatyry, ale swabody ŭžo nia bačyŭ.

Rola parlamentara nie prašła p. Karolu na sucha: kazak niepaznaŭšysia na jaho tady światym i niedatykalnym charaktary, spierezaŭ jaho čatyry razy nahajkaj, za što kazaka wysiekli, a p. Karolu tak zjednało heta maskoŭskuju staršyznu, što jaho pryznali administrataram ad Prawicielstwa nad majetnaściami majho dzieda. Z apiekunstwa p. Nerezyuš wywiazaŭsia jak najsumleńniej. Dzied moj wyznaje heta u testamencie i zapisywaje swajmu „Nerulonku" tysiaču dukatoŭ.

U hetym časie stałasia niejkaja tajemnaja sprawa, ab pačatkach katoraj mahu tolki dadumywacca i dziela hetaho budu hawaryć tolki ab skutkach jaje.

Byŭ niejki čeławiek, baćka moj z niejkaj trywohaj nazywaŭ jaho „Piorowič", a Nerezyuš: „Piorka, katoraho ja zdaŭ u rekruty", ale henaje piorka widać było ustremleno u niejkaje balučaje miejsco, bo p. Karol nie budawaŭ swajho pałacu u Zarečy datul, pakul nie dawiedaŭsia, što Piorki užo nima na świeci. Sielanie jaho wielmi ždali, niejkije nadziei zaharalisia u ich pry spaminach ab im, ale ŭsio heta pakryto było tajomnaściu. Piorowič uciokšy z sałdatoŭ ukrywaŭsia; — načami jon časam prychodziŭ da majho baćki, što zazwyčaj było pryčynaj wialikaho pierepałochu. Kazaŭ zaŭsiody, što pamścicca na panoch. Kala Soletnik čaściej pajaŭlaŭsia i tam jon zahinuŭ. Raskazywajuć: utapili jaho pa zahadu majho dziadźki. Byŭ heta mabyć čeławiek niezwyčajny, kali, budučy banitam, wyniatym s pad prawa, praz 20 hadoŭ trymaŭ u hrazie niemal cełу pawiet. I choć pachodziŭ z sielan, ale byŭ čeławiekam wielmi adukawanym, urody hožaj, miły i krasamoŭny. Zachawańnie miž sielanami mieŭ nieswyčajnaje. Nasiŭsia z niejkimi reformatarskimi planami i dla swajej sprawy jednaŭ prychilnikoŭ miž sielanami tolki. Pa śmierci Piorowiča jaho reformatarskimi planami zacikawiłasia žandarmeryja, było śledztwa. Sielanie adčapilisia ničoha niawiedańniem, šlachta nie rada išła na hutarki ab swaim worahu. Sledztwo skončyłosia zdańniem u sałdaty dwoch ničym nia winnych sielan. Raskazywali sielanie u wialikaj tajnicy ab niejkich „hramatach" niedzie pierachowywanych u wučnioŭ Piorowiča. Za hod 10—15 sprawa heta saŭsim zahłochła.

(Dalej budzie).

4 posnyje dni.

SZTOKHOLM. (W.T.B). S pryczyny niedachwatki miasa u armii pamienszeny porcii miasa.

Duma zaćwiardziła zakon, pawodłuh katoraho ustanoŭleny 4 posnyje dni ŭ tydni.

Žartabliwy minister.

FRANKFURT. „Frankf. Ztg.“ raskazywaje ab hetkim paciesznym zdareńni: Rasiejskije sielanie i rabotniki, jak wiadoma, prywykli pić herbatu „s pryкuskaj“. S pryczyny taho, szto u Maskwie ciapier možna dastać tolki piasok, dyk hetaho sposabu nielha užywać. Da ministra handlu, kn. Szachowskaho, była adpraulena deputacija, kab jon pazwoliŭ wyrablać cukier u kawałkach. Minister atkazau deputacii, szto hetaho zrabić nielha, bo nie chwataje apału, i paradziu užywać cukrowy piasok hetkim sposabam: zawiazywać cukier u szmatok i ssać.

Deputacija pakinuła dalejszyje pierehawory z žartabliwym ministram.

Kala wajny.

Apetyt na hreckuju ziamlu.

„Prawitielstw. Wiestnik“ danosić, szto rasiejskaje wojsko ŭžo prybyło ŭ Sałoniki. Meta ich — nia hetulki zrabić aktyŭny nacisk na sprawy Bałkan, skolki swajej bytnaściu wykazać pastanowu Rasiei iści razam z swaimi sajuźnikami. Rasiejcy, jeducy ŭ Sałoniki, pawinny, miž inszym, pakazać serbam, szto „wialiki Car“ nie zabyŭsia ab „swaich serbach“. Aprycz taho Rasieja na Bałkanach maje swaje ŭłasnyje surjoznyje sprawy. Rasiejski aficyoz daje zrazumieć, szto Rasieja raniej ci paźniej pawinna zaŭładać Afonskim połuostrowam, kab ustroić fort dla swajho fłotu ŭ Siarodziemnym mory.

Heta wielmi cikawa paczuć ad hazety, wydawanaj rasiejskim prawicielstwam: jak wiadoma, Afon prynaležyć da Hrecii, a Hrecija ŭ hetaj wajnie ni s kim nie wajuje, dy sajuźniki praz uwieś czas zawierali, szto buduć baranić hreckije interesy. Pakul Afon prynaležaŭ da turkoŭ, možna było Rasiei prykrywacca „figowym listkom“ prawasłaŭja — proci musulman. Ale Hrecija — kraj prawasłaŭny, i s boku wiery Afonu nie hrazić ad jaje niczoha.

Rasiejskaje nastupleńnie.

JASSY. (W.T.B.). Jak danosiać z Bessarabii, łazaretnyje transporty zahruzili ŭsie czyhunki. Usie pachwili za frontam pierepoŭnieny ranienymi.

PIECIARBURH. „Riecz“ adznaczywaje, szto aŭstryjaki pasla arjergardnych bitw adyjszlisia na czarodnyje pazycii. Hazeta pisze: „Nasza meta — hnać worahoŭ dalej i umacawacca na zaniataj ziamli. Na žal, rasiejskije honszczyki sami dezorhanizowany. Straty — straszennyje. Patrony i prowiant wyjszli ŭ wielmi znacznaj miery. Rasiejcy, piersz, czym iści dalej, pawinny strymacca, kab atrymać patrebnyje transporty.“

BERLIN. (W.T.B.). Pałkoŭnik Michajłowskij, wiadomy supracoŭnik „Russk. Sł.“, dawodzić, szto ŭ rasiejskaj armii adzin aficer prypadaje na 120 sałdatoŭ.

„Birž. Wied.“ piszuć, szto rasiejskaje nastupleńnie spatykaje nadta wialikije praszkody, bo rasiejcy papadajuć na padziemnyje miny, ad katorych majuć wialikije straty.

Dla ranienych.

KIJEU. Dla ranienych u aposznich bitwach kijeŭski wajenny kamendant zahadaŭ miestowaj uprawie prywatawać 50 tysiacz łožak. Usie kinematohrafy i paławina haścinic prystadžywajucca pad łazarety. Chto maje u swajej kwatery nia miensz 5 pakojoŭ, pawinien czaść ustupić ranienym. Haspadaroŭ teatroŭ papiaredzili, szto i ŭ ich mohuć uziać ichnyje pamieszczeńnia dla ranienych.

Ab rasiejskich pabiedach.

BERN. (W.T.B). Hienerał Werro pisze ŭ hazeci «L'Oeuvre»: «U Małaj Azii upadak Trapezundu i Erzerumu nia mieŭ wahi. Tureckaja armija — cełaja, i jana zrobić rasiejcam mnoha biady».

Herwe pisze ŭ „Victoire“: «Ci ž wy hetkije naiŭnyje, szto wierycie ŭ pabiedy rasiejcoŭ? Ci-ž wam nie jasna, szto rasiejcy nie mahli ŭziać 150.000 pałonnych? Usia hetaja historyja wydumana dziela taho, kab usypić Franciju“.

Niamiecki nalot.

BERLIN. (W.T.B.). 19 czerwienia niamiecki latuczy karabiel udačna atakawaŭ u Ryskaj zatocy, kala Arensburga, 2 rasiejskich minanoscoŭ.

Niezwyczajnaja czystaść.

SZTOKHOLM. (W.T.B.). «Birž. Wied.» danosiać z Dubna, szto rasiejcy dziwujucca s pryczyny niezwyczajnaj czystaści, jakuju zawiali aŭstryjaki.

«Dagens Nyheter» dumaje, szto zajawy rasiejcoŭ ab ahramadnym czysle ŭziatych u pałon aŭstryjakoŭ asnowany na tym, szto ŭ tym czyśle paliczeno i cywilnyje nasialeńnie adwajowanaj ziamli.

Mikałaj Mikałajewicz.

BERLIN. (W.T.B.). Rumynskaja hazeta „Dreptatea“ danosić z Izmaiła, szto jość czutki, bytcym Mikałaj Mikałajewicz prybyŭ s Kaŭkazu na wałynski front.

Anhiiczanie ŭ Rasiei.

LONDYN. (W.T.B.). „Daily Mail“ danosić s Pieciarburha, szto anhlicki atrad, katory ŭ tym tydni prybyŭ u Rasieju, składajecca ŭsiaho z niekolkich sot dusz. Hutarka idzie ab atradzi pancyrnych samachodoŭ.

ROTTERDAM. (W.T.B.). U Maskwie horacza witali pancyrny aŭtomobil z marskim atradam, katory kirawaŭsia u Hłaŭnuju Kwateru. Publika abkidała jaho kwietkami.

Transporty z Anhlii.

Jak danosiać s neŭtralnych dzieržaŭ, ciapier iduć wialikije transporty wajennych majerjałoŭ z Anhlii ŭ Rasieju cieraz Archangielsk. Dahetul u Arhangielsk prybyło 29 transportoŭ. Z Archangielska materjały iduć ŭ Wołohdu, a adtul — prosta na front.

Pomacz Japonii.

BERLIN. (W.T.B.). Za aposznije 5 miesiacoŭ Japonija pradała Rasiei 40 miljonoŭ bomb.

Prymusowaja ahitacija.

SZTOKHOLM. Pieciarburskich redaktaroŭ paklikali da naczalnika biuro pressy, praf. Udincewa, dzie im zahadali pisać ab patrebi pamahać sajuźnikam. Z hetaj pryczyny ŭsie hazety dawodziać, szto Rasieja niasie na swaich placzoch hłaŭny ciżar wajny. Syny Rasiei praliwajuć swaju kroŭ nie dla Rasiei, a dla sajuźnikoŭ.

U rasiejskaj Hłaŭnaj Kwatery niezdawoleny tendencyjnymi daniasieńniami Brusiłowa, s katorych śmiajucca.

Aposzni ratunak.

KOPENHAGA. Jak danosić „Stokh. Dagbl.“ z Maskwy, świaciejszyj Synod pazwoliŭ cudoŭnuju ikonu Matki Božaj s saboru pasłać na front. Nidaŭna świataja ikona z wialikaj paszanaj i pracesijej była adniesiena na Brescki wagzał, kab jechać na front.

Pierepałoch u Pieciarburzi.

PIECIARBURH. (W.T.B.). Dziela abarony ad nalotoŭ worahoŭ uwieś Pieciarburh razdzielen na 42 adzieły, s katorych kožyn maje swaich latunoŭ. Heta zroblena s pryczyny spadziewanych nalotoŭ worahoŭ.

Nowy wajenny port.

BERGEN. Rasiejski wajenny port na Murmanskim bierazi zakonczen. Jon nie zamierzaje praz usiu zimu i złuczen z Murmanskaj czyhunkaj.

Napaminańnie.

BERLIN. (W.T.B.). Jak danosiać z roznych bakoŭ, rasiejski hieneralny sztab apawieściŭ, szto siemji sałdatoŭ, katoryje swajej achwotaj pojduć u pałon, hublajuć prawo na ustanoŭlenuju zakonam pomacz ad uradu.

Ździek nad narodam.

KONSTANTYNOPOL. (W.T.B.). Pastupajuć usio nowyje wiestki ab straszenstwach, jakije czyniać rasiejskije sałdaty nad žycharami zaniatych tureckich i perskich ziamiel. Asabliwa zdziekawalisia rasiejcy ŭ Saucz-Bułaku, dzie jany nie szkadawali ni starych, ni žanok, ni dziaciej.

Uzryŭ fabryki.

KOPENHAGA. (W.T.B.). Z Aparandy iduć wiestki, szto ŭ paŭnoczna-zachodniaj Finlandii ŭzorwana wialikaja rasiejskaja fabryka ŭzryŭczatych materjałoŭ. Pryczyny ŭzrywu i czysło achwiar dzieržacca ŭ sekreci.

TEŁEHRAMY.

Kala śmierci Immelmanna.

«Deutsche T. Ztg.» pisze: „Pobocz s swaim tawaryszam, Boelke, s katorym jon wioŭ konkurenciju ŭ czyśle skinutych worahoŭ, jon užo daŭno staŭsia narodnym hierojem. U sercy narodu małady waładar pawietra budzie ŭ pierszym radzi «biaźśmiertnych» z hetaj wajny.“

BERLIN. (W.T.B.). Niamieckaja oficyalnaja hazeta s pryczyny śmierci Immelmanna pisze: „Jon prynaležyć da czysła hierojoŭ suświetnaj wajny. Jaho imia buduć spaminać daŭul, pakul ludzi buduć pawažać hierojstwa.“

Za wajnu.

Pryzyŭ Boselli.

LUGANO. (W.T.B.). Na pierszaj naradzi nowych ministroŭ pradsiedaciel Boselli klikaŭ tawaryszoŭ pakinuć asabistyje razrachunki i pracawać tolki dla wajny. Tolki tady možna budzie dajšci pabiedy.

Proci wajny.

Nowy gabinet i Papież.

BERN. (W.T.B.). S pryczyny wiestki, szto pierakonany katalik Meda pastupiŭ u ministerstwo Boselli, oficyoz Papieža „Osservatore Romano“ pisze: „Zusim nie na miejscu i ni na czym nie asnowana dumka, bytcym heta može naruszyć poŭnuju neŭtralnaść świaciejszaho Tronu, jakoj Watykan dzieržaŭsia za ŭsiu wajnu i jakoj u kožnym prypadku budzie nadalej dzieržacca zusim świdoma.

Pastanowa socyalistoŭ.

BUKARESZT. (W.T.B.). Socyalistyczny schod u Cyrku Sidoli rezka wystupiŭ proci „wainstwujuczych patryotoŭ“, katoryje niczym nie ryzykujuć i, dastaŭszy hroszy s ciomnych krynic, choczuć uwahnać u biadu swaju Baćkaŭszczunu. Rabotniki i sielanie nia choczuć wajny: jany choczuć chleba.

U Irlandii.

LONDYN. (W.T.B.). Niezaležnaja irlandzkaja partija žbiaraecca ŭ Korku na schod, kab pratestawać proci wykluczeńnia z aŭtonomii 6 pratestanckich hrafstw.

LONDYN. (W.T.B.). Ad tej piatnicy ŭ Irlandii zusim strymaŭsia ruch na hłaŭnych czyhunkach, bo paczalisia nowyje razruchi i napaści na žaleznyje darohi. Z hetaj pryczyny wojska pierawoziać wadoj. Usie znosiny z Irlandijej adrezany. Panuje wialikaje niespakojstwa s pryczyny wiestak ab nowym paŭstańni. Paŭstancy szturmawali wastroh u Dublinie i wyzwolili areztawanych.

KOPENHAGA. (W.T.B.). U Dublinie paczalisia nowyje ahramadnyje biezparadki. U styczkach mnoha zabitych i ranienych.

KOPENHAGA. (W.T.B.). Z Dublina danosiać ab nowych styczkach Dźwie tysiaczy demonstrantoŭ z irlandzkimi znaczkami, z respublikanskimi znamionami, s krykami „Chaj žywie Irlandzkaja respublika“ pajszli ŭ adzin kaścioł i tam adprawili imszu za pakaranych śmierciu paŭstancoŭ.

Mižnarodny rabotnicki ruch.

S pryczyny darahoŭli.

AMSTERDAM. (W.T.B.). Siahońnia iznoŭ byli wialikije demonstracii s pryczyny darażyni. Byli styczki s palicijej. Kab niedapuścić razhromu, wazy s praduktami achraniaje wojska.

BERN. (W.T.B.). Miž kapalnianymi rabotnikami basenu Noajon (u Francii) paczaŭsia ruch s pryczyny darahoŭli. Rabotniki žadajuć wialikszaj płaty.

Zabastoŭka matrosoŭ.

BARSELONA. (W.T.B.). Matrosy roznych tarhowych parachodoŭ ustroili zabastoŭku. Jany damahajucca pawialiczyć płatu na 50%.

Demonstracii socyalistoŭ.

BUKARESZT. (W.T.B.). Socyalisty kožyn dzień ustraiwajuć demonstracii proci wajny. U redakcii hazety „Adventerul“, katoraja biare hroszy ad Rasiei, wybity ŭsie wokny.

Proci gwałtoŭ sajuźnikoŭ.

AFINY. (W.T.B.). Na schodzi prafesyonalnych sajuzoŭ Afin pastanoŭlena zajawić pratest proci taho, szto sajuźniki morać hoładam hrecki narod i czyniać nad Hrecijej roznyje gwałty.

ABWIESTKI.

Drukawana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar W. Łastoŭski.